

VERGİ DENETMENLİĞİNDEN VERGİ MÜFETTİŞLİĞİNE GEÇİŞTE EMEKLİLİK HAKLARI

Akın ŞİMŞEK^(*)

1 - GİRİŞ

Ülkemizde vergi denetim mekanizmasının dağınlıklığı denetimden beklenen verimi azaltmakla birlikte vergi kayıp ve kaçığının en aza indirilmesinin önündeki en büyük engellerden biri olarak görülmektedir. Denetimde engel olarak görülen bu nedenlerden dolayı Maliye Bakanlığı vergi denetim birimleri olan, Vergi Denetmenleri, Gelirler Kontrolörleri, Maliye Müfettişleri ve Hesap Uzmanları'nın ortak bir birimde toplanması için uzun süredir çalışma yapılmaktaydı.

Bu kapsamda kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini sağlamaya ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere Bakanlar Kurulu'na Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisi veren 6223 sayılı Kanun uyarınca çıkarılan 646 sayılı

"Vergi Denetim Kurulu Başkanlığının Kurulması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname"¹ ile Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı kurulmuş ve Maliye Bakanlığı vergi denetim birimleri tek çatı altında toplanmıştır.

Bu makalede yeni kurulan Vergi Denetim Başkanlığı teşkilatı ile Vergi Müfettişi unvanını alan Vergi Denetmenlerinin, özellikle ek gösterge ve makam tazminatı açısından Gelirler Kontrolörleri, Maliye Müfettişleri ve Hesap Uzmanları ile ortak haklara bağlanması sonrasındaki durumlarından bahsedilecektir.

2- VERGİ DENETİM KURULU BAŞKANLIĞI KURULMASI ve VERGİ DENETMENLERİNİN VERGİ MÜFETTİŞİ OLARAK GÖREVLENDİRİLMESİ

646 sayılı KHK ile doğrudan Maliye Bakanına bağlı olarak Başkan, Başkan Yardımcıları, Grup

^(*) Rekabet Kurumu, Basım ve Yayın Müdürü

¹ 10 Temmuz 2011 tarih ve 27990 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Başkanları ve Vergi Müfettişleri (Vergi Başmüfettişi, Vergi Müfettişi ve Vergi Müfettiş Yardımcısı)'nden oluşan Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı kurulmuştur. Kurula verilen görevlerin yerine getirilmesinde, uzmanlaşma ve işbölümünün sağlanması amacıyla uygun görülen yerlerde;

a) Küçük ve Orta Ölçekli Mükellefler Grup Başkanlığı.

b) Büyük Ölçekli Mükellefler Grup Başkanlığı.

c) Organize Vergi Kaçakçılığı ile Mücadele Grup Başkanlığı.

d) Örtülü Sermaye, Transfer Fiyatlandırması ve Yurtdışı Kazançlar Grup Başkanlığı.

Kurulabilecektir. Vergi Müfettiş Yardımcılığına atananlardan giriş sınavındaki başarı sırasına göre en başarılı yüzde yirmisi üç aylık ayrı bir eğitime tabi tutulacak ve bu eğitim sonucunda yapılacak yazılı ve sözlü sınavda başarı sırasına göre en başarılı yüzde yirmibeşi yukarıda (b), (c) ve (d) sırasında belirtilen grup başkanlıklarında, giriş sınavında ilk yüzde yirmiye, eğitim sonucunda yapılacak sınavda ise ilk yüzde yirmibeşe giremeyenler ise yukarıda (a) sırasında belirtilen grup başkanlığında görevlendirileceklerdir. KHK'nin yürürlüğe girdiği 10 Temmuz 2011 tarihinde;

• Maliye Başmüfettişi, Baş Hesap Uzmanı ve Gelirler Başkontrolörü kadrolarında bulunanlar "Vergi Başmüfettişi" kadrolarına,

• Maliye Müfettişi, Hesap Uzmanı ve Gelirler Kontrolörü ile Vergi Denetmeni kadrolarında bulunanlar "Vergi Müfettişi" kadrolarına,

• Maliye Müfettiş Yardımcısı, Hesap Uzman Yardımcısı ve Stajyer Gelirler Kontrolörü ile Vergi Denetmen Yardımcısı kadrolarında bulunanlar "Vergi Müfettiş Yardımcısı" kadrolarına,

Buldukları kadro dereceleriyle herhangi bir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılacaklardır. Bu kapsamda "Vergi Müfettişliğine" atanmış

sayılanlardan 10 Temmuz 2011 tarihi itibarıyla;

• Vergi Denetmeni ve Vergi Denetmen Yardımcısı kadrolarında bulunanlar "Küçük ve Orta Ölçekli Mükellefler Grup Başkanlığı"nda,

• Maliye Başmüfettişi, Maliye Müfettişi, Baş Hesap Uzmanı, Hesap Uzmanı, Gelirler Başkontrolörü ve Gelirler Kontrolörü ile bunların yardımcılarına (stajyerler dahil) ilişkin kadrolarda bulunanlar "Büyük Ölçekli Mükellefler Grup Başkanlığı", "Organize Vergi Kaçakçılığı ile Mücadele Grup Başkanlığı" ve "Örtülü Sermaye, Transfer Fiyatlandırması ve Yurtdışı Kazançlar Grup Başkanlığı"nda

Görevlendirilmişlerdir. Aynı zamanda Maliye Müfettiş Yardımcısı, Hesap Uzman Yardımcısı, Stajyer Gelirler Kontrolörü ve Vergi Denetmen Yardımcısı giriş sınavını kazanmış olup, 10 Temmuz 2011 tarihi itibarıyla ataması yapılmayanların da atamaya ilişkin diğer şartları taşımaları kaydıyla Vergi Müfettiş Yardımcısı kadrolarına atanmaları öngörülmüştür.

646 sayılı KHK ile 178 sayılı Kanun'a eklenen geçici 12'nci maddenin sekizinci fıkrası uyarınca Maliye Müfettişi, Hesap Uzmanı ve Gelirler Kontrolörü, Vergi Denetmeni kadrolarında geçirilen süreler "Vergi Müfettişi", Maliye Müfettiş Yardımcısı, Hesap Uzman Yardımcısı ve Stajyer Gelirler Kontrolörü ile Vergi Denetmen Yardımcısı kadrolarında geçirilen süreler ise Maliye Bakanlığı'nda "Vergi Müfettiş Yardımcısı" olarak geçmiş sayılacaktır.

646 sayılı KHK'nin yürürlüğe girdiği 10 Temmuz 2011 tarihinden önce Maliye Müfettişi, Hesap Uzmanı, Gelirler Kontrolörü ve Vergi Denetmeni unvanını kazanmış olanlardan, bu unvanları kazandıktan sonra özel sektörde çalışmış olanlar hariç olmak üzere, Bakanlık ve bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarında yönetici kadrolarında bulunanlar Vergi Müfettişi kadrolarına atanabileceklerdir.

3- VERGİ MÜFETTİŞLERİNİN YAPAMAYACAĞI ve GÖREVLENDİRİLEMEYECEĞİ İŞLER

Vergi incelemesine yetkili olanlar, görevlerinden ayrıldıktan sonra üç yıl süreyle, görevden ayrılış tarihi itibarıyla son üç yıl içinde nezdinde inceleme yaptıkları mükellefler veya bu mükelleflerin veya ortaklarının idaresi, denetimi veya sermayesi bakımından doğrudan veya dolaylı olarak bağlı bulunduğu ya da nüfuzu altında bulunduğu kurumlarda herhangi bir görev veya iş alamayacaklardır. Bu durumda olanlar ayrıca 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu kapsamında sözleşme düzenleyemeyeceklerdir. Bu yasağa uymayanlar hakkında da 2531 sayılı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanun hükümleri uygulanacaktır, (178 S.KHK. Ek Md. 30)

Kamu kurum ve kuruluşları kendi görev alanlarına giren konularla ilgili araştırma, inceleme, soruşturma, kontrol, tetkik, tahkik, denetim ve benzeri işler için Vergi Müfettişlerinin görevlendirilmesini talep edemeyeceklerdir, (178 S.KHK. Ek Md. 31).

4- VERGİ MÜFETTİŞİ OLARAK ATANAN VERGİ DENETMENLERİNE GELEN ÖZLÜK ve EMEKLİLİK HAKLARI

646 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun Ek 13'üncü maddesine eklenen fıkra gereğince, En yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil);

a) Vergi Denetim Kurulu Başkan ve Yardımcılarına %200'ünü,

b) Vergi Müfettişi ve Yardımcılarından; görev yeri Küçük ve Orta Ölçekli Mükellefler Grup Başkanlığı olarak belirlenenlere %100'ünü, diğer grup başkanlıkları olarak belirlenenlere %200'ünü,

Geçmemek üzere her ay ek ödeme yapılabilir. Bu kapsamda unvanı Vergi Müfettişi ve Vergi Müfettiş Yardımcısı olarak değişen Vergi Denetmen ve Yardımcılarına, Küçük ve Orta Ölçekli Mükellefler Grup Başkanlığı'nda görevlendirildiklerinden, 01 Temmuz-31 Aralık 2011 döneminde her ay En yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) %100'üne tekabül eden 612,37 TL ek ödeme yapılabilir. Ayrıca Vergi Denetmeni olarak görev yapmakta iken Vergi Müfettişi olarak atanarlardan, Vergi Denetim Kurulu Başkan Yardımcısı ile Vergi Denetim Kurulu Başkanlığında Grup Başkanı olarak görevlendirilenlere en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) %50'sini geçmemek üzere (306,19 TL) ayrıca ek ödeme yapılabilir.

Ayrıca 646 sayılı KHK ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun;

- Eki (I) sayılı Ek Gösterge Cetvelinin "1 – Genel İdare Hizmetleri Sınıfı" bölümünün (g) bendinde yer alan "Maliye Bakanlığı Hesap Uzmanları" ibaresi "Maliye Bakanlığı Vergi Müfettişleri" şeklinde değiştirilmiş ve aynı bölümün (g) bendinde yer alan "Gelirler Kontrolörleri," ibaresi ile (h) bendinde yer alan ", Vergi Denetmeni" ibaresi yürürlükten kaldırılmış,

- Eki (IV) sayılı Makam Tazminatı Cetvelinin 8 inci sırasının (a) bendinde yer alan "Maliye Bakanlığı Hesap Uzmanları" ibaresi "Maliye Bakanlığı Vergi Müfettişleri" şeklinde değiştirilmiştir.

Bu düzenleme gereğince de Vergi Müfettişi olarak atanalar +3.600 ek gösterge ve 2.000 makam tazminatı ile bu tazminata bağlı olarak 8.000 gösterge üzerinden görev tazminatından yararlanacaklardır. Bu uygulamada ek ödemede olduğu gibi görevlendirilen grup başkanlığına göre bir ayırım yapılmamış olup, Maliye Müfettişleri ile Hesap Uzmanları açısından da bir farklılık yapılmamıştır. Ancak özellikle ek gösterge ve

makam tazminatı ile görev tazminatı açısından Vergi Denetmeni olarak görev yapmakta iken Vergi Müfettişi olarak atanana yeni bir hak verilmiştir. Vergi Denetmeni olarak görev yapanların ek göstergeleri +2.200 olarak uygulanmaktaydı ve makam tazminatları ve bu tazminata bağlı görev tazminatları bulunmamaktaydı. Vergi Denetmeni unvanının ek göstergesi 657 sayılı Kanun Eki (I) sayılı Ek Gösterge Cetvelinin "I – Genel İdare Hizmetleri Sınıfı" bölümünün (h) bendinde yer alan unvanlar arasında sayılmıştı. Ma-

kam tazminatları ise bulunmamaktaydı. Özellikle bu ek gösterge ile makam ve görev tazminatları emekliliğe de yansıdığından ayrıca büyük bir önem arz etmektedir.

Aşağıdaki tabloda 1 Temmuz – 31 Aralık 2011 döneminde 1'nci derece Vergi Denetmeni olarak görev yapanlar ile yine aynı derecede Vergi Müfettişi olarak görev yapanlara 25 ve 30 yıl hizmetleri üzerinden ödenecek emekli aylığı, makam ve görev tazminatları ile emekli ikramiyeleri karşılaştırmalı olarak gösterilmektedir.

UNVANI	DERECE	EK GÖSTERGE	MAKAM + GÖREV TAZMİNATI	25 HİZMET YILI (TL)		30 HİZMET YILI (TL)	
				EMEKLİ MAAŞI	İKRAMİYE	EMEKLİ MAAŞI	İKRAMİYE
VERGİ DENETMENİ	1	2.200	YOK	1.218,28	39.047,53	1.299,50	46.857,03
VERGİ MÜFETTİŞİ	1	3.600	2.000 + 8.000	2.245,65	50.489,18	2.350,66	60.587,01
FARK				1.027,37	11.441,65	1.051,16	13.729,98

646 sayılı KHK ile 178 sayılı Kanun'a eklenen geçici 12'nci maddenin sekizinci fıkrası uyarınca Maliye Müfettişi, Hesap Uzmanı ve Gelirler Kontrolörü, Vergi Denetmeni kadrolarında geçirilen süreler "Vergi Müfettişi", Maliye Müfettiş Yardımcısı, Hesap Uzman Yardımcısı ve Stajyer Gelirler Kontrolörü ile Vergi Denetmen Yardımcısı kadrolarında geçirilen süreler ise Maliye Bakanlığı'nda "Vergi Müfettiş Yardımcısı" olarak geçmiş sayılacağından, 10 Temmuz 2011 tarihinde Vergi Müfettişi kadrosuna atanan 1'nci derecedeki bir Vergi Denetmeni hemen emekliye ayrılması halinde bu haklardan da hemen yararlanabilecektir.

Hatta bu sürelerin Vergi Müfettişi olarak geçmiş sayılacağına ilişkin düzenlemede sadece 10 Temmuz 2011 tarihinde görevde bulunanların kapsamda olduğu açıkça belirtilmediğinden ve

Anayasa'nın eşitlik ilkesi ile Emekli Sandığı'nın unvanlarda eşitlik uygulamasına ilişkin 5434 sayılı Kanun'un ek 67'nci maddesinin son fıkrası kapsamında 10 Temmuz 2011 tarihinden önce emekli olmuş Vergi Denetmenlerinin de emekli aylıklarının yükseltilmesi gerekmektedir.

5- SONUÇ

Maliye Bakanlığı'nca vergi denetim birimlerinin tek çatı altında toplanmasıyla hizmette beklenen etkinlik ve verimliliğin sağlanması amaçlanmakla birlikte, denetim elemanlarının yine kendi aralarında ek ödemeleri açısından sınıflandırılmaya çalışılması yine de çalışma barışını bozacak bir uygulama olarak karşımıza çıkabilecektir. Vergi Müfettiş Yardımcılığına atanandan giriş sınavındaki başarı sırasına göre en başarılı yüzde yirmisinin üç aylık ayrı bir eğitime tabi

tutulması sonrasında yapılacak yazılı ve sözlü sınavda başarı sırasına göre en başarılı yüzde yirmi beşinin “Büyük Ölçekli Mükellefler Grup Başkanlığı”, “Organize Vergi Kaçakçılığı ile Mücadele Grup Başkanlığı” ve “Örtülü Sermaye, Transfer Fiyatlandırması ve Yurtdışı Kazançlar Grup Başkanlığı”nda görevlendirilmesi, giriş sınavında ilk yüzde yirmiye, eğitim sonucunda yapılacak sınavda ise ilk yüzde yirmi beşe giremeyenlerin ise Küçük ve Orta Ölçekli Mükellefler Grup Başkanlığında görevlendirilmesinin öngörülmüştür.

Düzenleme ile yardımcılık dönemi dahil Vergi Müfettişi olarak en az on yıl çalışan, yeterli sonrası dönemde en az üç yıl performans değerlendirmesine tabi tutulan ve yapılan performans değerlendirmelerinde başarılı olanlara, Vergi Başmüfettişi kadrolarına atanmalarına ve bu kapsamda Küçük ve Orta Ölçekli Mükellefler Grup Başkanlığında görev yapıp, bir takvim yılı içinde Vergi Başmüfettişi olarak atananlardan giriş sınavında alınan puanın yüzde onu, yeterli sınavında alınan puanın yüzde yirmisi ve performans değerlendirmesine göre alınan puanın yüzde yetmiş esas alınarak yapılacak sıralamaya göre en başarılı yüzde beşinin izleyen yıl içinde diğer grup başkanlıklarında görevlendirilmelerine imkan sağlanması bu olumsuzluğu biraz da olsa giderebilecektir.

Özellikle 10 Temmuz 2011 tarihinden önce emekli olmuş Vergi Denetmenleri ile ilgili olarak emekli aylıklarının ek göstergelerinin yükseltilecek ve makam tazminatı verilerek yükseltilmesi gerekmektedir. Bu konuda Anayasa'nın eşitlik ilkesinin gözetilmesi ve özellikle 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu'nun Ek 67'nci maddesinin son fıkrasında yer alan “*Personel kanunlarında ya da aylık ödenmesine dayanak teşkil eden diğer kanunlarda kendileriyle eşit olarak ek gös-*

terge verilmekte olan kadrolarda bulunanların yararlandıkları ek göstergelerden faydalanma imkanı da kalmayacak şekilde kadro unvanları personel kanunlarından ya da aylık ödenmesine dayanak teşkil eden diğer kanunlardan çıkarılan ve yararlanacakları ek gösterge hakkında ayrıca bir düzenleme yapılmamış olan kadro unvanları üzerinden emekli, dul ve yetim aylığı bağlanmış olanlar ile bu durumda olup iştirakçiliği devam edenlere uygulanacak ek göstergeler; Devlet Personel Başkanlığının görüşü alınmak suretiyle Maliye Bakanlığı ile Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü tarafından birlikte belirlenir.” Hükmü de dikkate alınarak emekli Vergi Denetmenlerine Vergi Müfettişi unvanının emeklilik hakları verilmelidir.